

Nr 179.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag för bestridande av kostnaderna för återställande av tandläkarinstitutets nu förhyrda lokaler i förutvarande skick; given Stockholms slott den 16 mars 1923.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts,
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Olof Olsson.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 16 mars 1923.

Närvarande:

Statsministern och ministern för utrikes ärendena BRANTING, statsråden LINDQVIST, THORSSON, OLSSON, SANDLER, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, ÅKERMAN, SCHLYTER, ÖRNE.

Departementschefen, statsrådet Olsson anför härefter:

Sedan lång tid har tandläkarinstitutet varit inrymt i förhyrda lokaler i huset nr 46 vid Malmskillnadsgatan i Stockholm. Numera

Anslag för
bestridande
av kostna-

derna för
återställande
av tandläkar-
institutets
nu förhyrda
lokaler i för-
utvarande
skick.

hava lokaler beretts institutet i vetenskapsakademiens förutvarande, staten numera tillhöriga byggnad i kvarteret Grönlandet norra. Såsom framgår av det propositionen nr 194 till 1922 års riksdag i utdrag fogade statsrådsprotokollet, beräknade man, att institutets nya lokaler skulle stå färdiga att tagas i bruk vid början av höstterminen 1923.

Med hänsyn härtill har kontraktet ifråga om förhyrande av lokalerna i huset Malmskillnadsgatan nr 46 blivit uppsagt att upphöra från och med den 1 oktober 1923. Emellertid åligger det jämlikt detta kontrakt tandläkarinstitutet att vid avflyttning från lokalerna återställa dem i förutvarande skick.

Beträffande detta återställande av lokalerna har tandläkarinstitutets lärarråd i skrivelse den 5 februari 1923 till karolinska medikokirurgiska institutets förvaltningsnämnd anfört bland annat följande:

För utredning beträffande de kostnader, som återställelseskyldigheten kommer att medföra, har lärarrådet begärt biträde av byggnadsstyrelsen, som för ifrågavarande ändamål utsett intendenten K. Bildmark, vilken i förening med hyresvärdens ombud stadsingenjören G. Hultqvist och tillkallade hantverkmästare beräknat kostnaderna för de påsnade arbetenas utförande.

Av en skrivelsen vidfogad förteckning över den hyra, som tandläkarinstitutet erlagt under de gångna 25 åren, framgår, att kostnaden för de förhyrda lokalerna varit mycket måttlig och först under de senare åren stigit i samband med elevernas — och lokalernas — ökning samt den allmänna stegring av hyresnivån, som kriget framkallat.

De underhållskostnader inom lokalerna, som det ålegat tandläkarinstitutet att betala, hava inskränkts till minsta möjliga åtgärder för lokalernas brukbarhet till avsett ändamål. Därjämte får lärarrådet såsom sin mening uttala, att hyresvärdens omkostnader för fastighetens vidmakthållande under de gångna 25 åren måst varit synnerligen små att döma av det tillstånd, i vilket fastigheten under denna tid befunnit sig.

Sedan lärarrådet tagit del av besiktningsutlåtandet, vars beräkningar lärarrådet till alla delar biträder, hemställer lärarrådet, att förvaltningsnämnden med godkännande och tillstyrkan ville befordra vidare och bringa till verkställighet detta återställelseförslag.

Härför synes jämväl böra införskaffas hyresvärdens godkännande av utförda beräkningar och erhållen slutsumma 20,600 kronor. Men därtill kommer den kostnad, som byggnadsstyrelsens biträde för utredningen betingar. Denna kostnad uppgår till 385 kronor. Enklast och bäst synes återställelseskyldigheten — efter husvärdens godkännande — kunna fullgöras på sätt att husvärden erhåller 20,600 kronor och tandläkarinstitutet hans kvitto på att återställelsen därigenom blivit fullgjord. För gäldande av här ifrågasatt kostnad saknar tandläkarinstitutet disponibla medel, men anser sig lärarrådet böra göra följande hemställan.

Under första åren av tandläkarinstitutets verksamhet fick lärarrådet tillstånd att av inflytande medel — studie- och examensavgifter, patientavgifter samt bidrag från Stockholms stad — använda viss del för hyra, materiell o. s. v. Återstoden skulle inbetalas till statsverket. Under de två sista åren har lärarrådet erhållit rättighet att för tandläkarinstitutets drift använda hela den under året inflytande inkomsten. Enligt en ansökningen bifogad tablå har tandläkarinstitutet på så sätt fullgjort detta åliggande, att undervisningsanstalten från sin begynnelse inbetalt 127,900 kronor till statsverket. Endast under ett år (1919) har utgifterna överstigit inkomsterna. Och även under de år — sedan 1920, då tandläkarinstitutet fått tillstånd att för driften använda hela inkomsten — har sådant återbärande ägt rum till statsverket. Under de tre sista åren har sålunda återburits över 50,000 kronor. Under år 1922 har enligt meddelande från kamrerarkontoret av den 19 januari 1923 inkomsterna för tandläkarinstitutet uppgått till 100,090 kronor och utgifterna till 80,093 kronor. Även om en del räkningar från 1922 återstå att betala av 1922 års inkomst, torde återstoden komma att belöpa sig till en 19,000—inemot 20,000 kronor.

Lärarrådet hemställer, att detta överskott å verksamheten på tandläkarinstitutet under år 1922 måtte få användas för gäldande av den återställelseskyldighet, som enligt kontrakt åligger undervisningsanstalten och som enligt besiktningsutlåtandet kan uppskattas till 20,600 kronor plus 385 kronor för byggnadsstyrelsens biträde.

Och föreslår lärarrådet därjämte, att, då 1922 års överskott icke räcker till för full inbetalning av dessa återställelse- och besiktningskostnader, bristen måtte få täckas på sådant sätt, att tandläkarinstitutet av 1923 års inkomster måtte befullmäktigas att utbetala återstoden.

Ty trots ovissheten om hur mycket som kommer att inflyta till tandläkarinstitutet under år 1923, och trots de ökade omkostnaderna — och minskade inkomsterna — som flyttningsåret låter förmoda, hyser lärarrådet likväl förhoppning om att tandläkarinstitutets drift under år 1923 skall lämna så pass stort överskott, att skillnaden mellan nu påfordrade och tillgängliga medel utan svårighet skola kunna utbetalas av de inkomster, som inflyta till tandläkarinstitutet under år 1923.

Vid ansökningen var fogat ett intyg av ägarna av det hus, vari tandläkarinstitutet ännu är inrymt, däri dessa förklarar sig villiga att såsom full ersättning för fullgörande av den tandläkarinstitutet kontraktsevenligt åvilande återställelseskyldigheten godtaga ett kontant belopp av 20,600 kronor.

Därjämte funnos vid framställningen fogade de i lärarrådets skrivelse omförmälda uppgifterna rörande dels av karolinska institutet utbetald hyra för tandläkarinstitutets lokaler under tiden den 1 oktober 1897—den 31 december 1922, dels de överskottsmedel av vid tandläkarinstitutet influtna avgifter, vilka under åren 1898—1922 inlevererats till statsverket, vidare avskrift av hyreskontrakt

med inneliggande beskrivningar över det skick, vari lokalerna befunno sig, då de förhyrdes av tandläkarinstitutet, samt ovan omförmälda besiktningsutlåtande rörande återställnings- och reparationsåtgärder.

Med anledning av denna framställning från tandläkarinstitutets lärarråd har karolinska institutets lärarkollegium i skrivelse till kanslersämbetet för rikets universitet den 12 februari 1923, i enlighet med förvaltningsnämndens tillstyrkan, hemställt om utverkande av proposition till 1923 års riksdag med förslag att till bestridande av kostnaderna för fullgörandet av den omförmälda återställelseskyldigheten bevilja ett anslag av 20,985 kronor.

I det utlåtande av den 21 februari 1923, varmed kanslersämbetet till Kungl. Maj:t överlämnat samtliga till ärendet hörande handlingar, har kanslersämbetet anfört huvudsakligen följande.

Av riksdagens skrivelse den 17 maj 1897 angående regleringen av utgifterna under åttonde huvudtiteln inhämtas, att enligt riksdagens mening anslag till tandläkarinstitutet böra beviljas endast under förutsättning att de avgifter, som efter grunder, vilka godkännts av riksdagen, upptagas av de studerande, i främsta rummet användas till bestridande av kostnaderna för institutet. Vid sådant förhållande synes det ligga närmast till hands, att, på sätt institutets lärarråd i ärendet föreslagit, nu ifrågavarande kostnader, avseende för institutets verksamhet hittills förhyrda lägenheters återställande i det skick, vari de vid tillträdet befunnos, gäldas av besparingar, som under åren 1922 och 1923 uppstått eller komma att uppstå å, bland annat, omförmälda avgifter.

Då emellertid uti en handlingarna i ärendet bifogad promemoria karolinska institutets kamrerare, vilken jämlikt gällande bestämmelser även åligger att omhändervä tändläkarinstitutets räkenskaper, meddelat, att överskottet för år 1922, 20,310 kronor 10 öre, torde komma att under år 1923 i icke ringa grad användas till bestridande av utgifter, avseende år 1922, vilka ännu icke vore till siffran kända, samt att intill den 8 februari 1923 av ifrågavarande överskott disponerats i runt tal 3,850 kronor, och då det följaktligen icke ännu kan anses utrett eller med någon visshet antagas, att sagda besparingar komma att förslå till betäckande av nu ifrågavarande kostnader, uppgående till 20,985 kronor, torde dessa böra lämpligen, i enlighet med lärarkollegiets hemställan, bestridas på sådant sätt, att — givetvis under förutsättning, att besparingar för åren 1922 och 1923 å de till tandläkarinstitutet inflytande medel varda, sedan övriga kostnader för institutets expenser och dylikt blivit därav bestridda, såsom hittills inlevererade till statsverket — riksdagen för ändamålet beviljar ett särskilt anslag på extra stat för budgetåret 1923—1924.

Kanslersämbetet hemställer i anslutning härtill om avlåtande av proposition till 1923 års riksdag i enlighet med lärarkollegiets vid karolinska institutet förslag.

På grund av remiss har byggnadsstyrelsen den 8 mars 1923 avgivit utlåtande i ärendet och därvid anført, bland annat, att det vid verkställd besiktning av de ifrågavarande lokalerna befunnits, att de i besiktningsutlåtandet åsatta ersättningsbeloppen icke vore för högt tillmätta och att hänsyn tagits därtill, att husvärden under hyrestiden varit skyldig att själv vidkännas kostnaderna för den »naturliga» slitningen. I likhet med lärarrådet ansåge byggnadsstyrelsen det vara för statsverket fördelaktigast, att den tandläkarinstitutet åliggande återställningsskyldigheten fullgjordes genom att husvärden erhöle ett belopp av 20,600 kronor. Byggnadsstyrelsen slutade med att tillstyrka bifall till kanslersämbetets framställning.

Av vad ovan anförts framgår, att tandläkarinstitutet genom kontrakt har tillförbundit sig att vid sin avflyttning från de nuvarande lokalerna i Malmskillnadsgatan 46 återställa dessa i sitt förutvarande skick. Det synes mig ägnat att väcka förvåning, att erinran om sagda förhållande och därav betingade utgifter först nu hos Kungl. Maj:t gjorts, då förhållandet icke torde hava varit vederbörande obekant vid tiden för de sedvanliga anslagsäskandenas ingivande.

Departement-
schefen.

I likhet med samtliga i ärendet hörda myndigheter finner jag det lämpligast, att den institutet åliggande återställningsskyldigheten fullgöres genom att husvärden erhåller den föreslagna summan, 20,600 kronor, mot vars storlek jag icke funnit något att erinra. Ej heller mot det belopp av 385 kronor, som beräknats som ersättning för upprättandet av det handlingarna bifogade besiktningsutlåtandet, har jag någon invändning att göra.

I avseende å bestridande av sagda kostnader hade givetvis legat närmast till hands tillstyrka, att desamma måtte få utgå från inflytande elevavgifter. Under punkt 103 av bilagan åttonde huvudtiteln till 1923 års statsverksproposition: inredning och utrustning av tandläkarinstitutets nya lokaler m. m., har emellertid Kungl. Maj:t, bland annat, föreslagit riksdagen medgiva, att under år 1923 hela beloppet av inflytande elevavgifter vid tandläkarinstitutet må i mån av behov användas till hyra av lokal för poliklinik och laboratorium, till lokalens uppvärmning och belysning m. m. samt till materiell. Ett liknande medgivande hade även lämnats för år 1922. Då det torde vara ovisst, huruvida några besparingar kunna uppstå

å dessa avgifter, vilka skulle kunna helt eller delvis täcka de nu ifrågakomna utgifterna, anser jag försiktigheten bjuda att tillstyrka, att sagda utgifter bestridas genom särskilt av riksdagen beviljat anslag. I den mån å sagda elevavgifter uppkommer överskott, vilket inlevereras till statsverket, i samma mån kompenseras i realiteten den av ifrågavarande återställelseskyldighet betingade direkta utgiftsökningen.

Medel för ifrågavarande ändamål finnas visserligen icke beräknade i den till årets riksdag avlåtna statsverkspropositionen, men enligt vad jag inhämtat kommer statsrådet och chefen för finansdepartementet att i fall av behov härom framställa erforderligt förslag.

Under hänvisning till vad ovan anförts får jag därför hemställa, att Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen

att för bestridande av kostnaderna för återställande av tandläkarinstitutets nu förhyrda lokaler i förutvarande skick för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 20,985 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda hemställt behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, på tillstyrkan av statsrådets övriga ledamöter, gilla; och skall proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Em. G:son Bergman.